

[Ib Thyregod.]

mæssigt set en fordel at forenkle systemet på den måde, der her er tale om.

Kredit- og hypotekforeningerne er jo noget specielt dansk. Hvis man studerer bøger om realkreditsystemer i andre lande, vil man se, at det er et specielt dansk system, der her er opbygget, og som har rod tilbage i tiden, helt tilbage i 1850erne. Tredjeprioritetsinstitutterne er jo ret nye; men kredit- og hypotekforeningerne går mere end 100 år tilbage i tiden. Det, som er interessant, når man ser på kredit- og hypotekforeningerne, er jo, at de er opbygget på demokratisk måde, på samme måde som f. eks. andelsforeningerne er det, og således at det er låntagerne, der i virkeligheden ejer disse foreninger; det er debitorernes foreninger, der her er tale om. På denne måde er de bygget demokratisk op, og denne opbygningsmåde for disse foreninger har igennem den tid, der nu er gået, i virkeligheden virket fuldt ud tilfredsstillende, således at der gennem disse institutter er udført et værdifuldt arbejde. Dette betyder dog ikke, at man ikke kan se på spørgsmålet om forenkling og rationalisering også inden for dette område, og at man ikke også fra lovgivningsmagtens side må medvirke hertil.

Det spørgsmål, som man naturligvis kunne rejse, er: hvordan er kredit- og hypotekforeningernes stilling til den udvikling, som vi har set i de senere år? Hermed tænker jeg navnlig på det forhold, at kredit- og hypotekforeningsobligationer må sælges med et betydeligt kurstab, og at den effektive rente derigennem bliver højere. Det er klart, at denne udvikling heller ikke er rimelig set fra realkreditinstitutternes side, men på den anden side er det ganske givet, at den har årsager, som det ligger helt uden for institutternes mulighed at gribe ind i, det er simpelt hen et spørgsmål om omfanget af byggeriet, navnlig omfanget af boligbyggeriet, i takt med den internationale udvikling på rentemarkedet. Det er det, som er baggrunden for den kursudvikling, som vi har set.

Realkreditkommissionen har nu igennem nogen tid arbejdet med disse problemer og har ud fra et forenklingssynspunkt stillet forslag om, at der sker en ændring af det nuværende system, som jo består af tre lag, til et tolagssystem. Det, som var tanken fra realkreditkommissionens side, var, at de to lag skulle være kredit- og hypotekforeninger-

ne i første lag og tredjeprioritetsinstitutterne i andet lag, og efter det forslag, som forelå fra kommissionen, skulle lånegrænsen mellem disse to lag være $66\frac{2}{3}$ pct. Der er nu sket dette, at vi i mellemtiden, for så vidt allerede lidt inden realkreditkommissionen afgav betænkning, har fået de nye lovforslag på grundlag af Kurt Hansen-udvalgets betænkning, hvor man sondrer mellem almindelig og særlig realkredit, den almindelige realkredit, hvor lånegrænsen er 40 pct., og den særlige realkredit, der ligger ud over de 40 pct. Dette har, som medlemmerne af realkreditudvalget vil vide, medført en henvendelse fra hypotekforeningerne, bortset fra en enkelt, og tiltrådt af de øvrige realkreditinstitutter, som har erklæret, at de må nu være frit stillet med hensyn til de fusioner, der har været på tale i kraft af arbejdet inden for realkreditkommissionen. Man har i stedet ønsket at gå ned i andet lag og yde lån tilsvarende de nuværende tredjeprioritetsinstitutter. Fra de øvrige realkreditinstitutters side har man tilsluttet sig dette, men har sagt, at man i så fald ville finde det rimeligt, at der blev tale om en forhøjelse af 40 pct.-grænsen til 50 pct. Jeg skal ikke her tage stilling til dette spørgsmål. Forholdet er jo simpelt hen dette, at der i regeringens forslag og også i 40 pct.-reglen ligger en økonomisk stramning, som er ønskelig set fra regeringens side, og det må være rimeligt at opretholde en sådan stramning. Om man så kan forhandle om andre løsninger, vil udvalgsarbejdet vise.

Såfremt den af realkreditinstitutterne foreslåede tolagsordning gennemføres, er det vel givet, at der også bliver tale om fusioner, men på en anden måde, end det hidtil har været forudsat. Det vil dog være rigtigt, at man fra realkreditinstitutternes side nu afventer lovforslagets gennemførelse i folketinget, inden man tager endelig stilling til spørgsmålet om fusioner mellem realkreditinstitutterne indbyrdes; det er jo også således, at det lovforslag, som tidligere er fremsat her i folketinget, nu er taget tilbage, hvilket vil sige, at nu er det realkreditlovforslaget og dets bestemmelser, som skal finde anvendelse på de foreliggende fusionsspørgsmål.

Jeg skal beskæftige mig med et par enkelte problemer i forbindelse med lovforslaget og herunder bl. a. sige, at jeg finder det rimeligt, at ikke alene låntagere, men også obliga-